

Staré tisy na Valašsku

Valašsko si dosud uchovalo jedinečnou krajinu s několika přírodními zvláštnostmi, ke kterým patří i vymírající **strom tis (*Taxus baccata*)**. Už v roce 1931 píše v časopise Naše Valašsko moravský botanik Gustav Říčan: „tis vymírá, ač býval před několika stoletími dosti rozšířenou složkou bukového lesa, asi jako nyní javor. Hlavní příčinou vyhubení tisu byl jeho pomalý růst; strom potřeboval půl tisíciletí, aby vydal kmen půl metru silný. Pak byl tis hojně vyhledáván k hotovení nádob, lžic, nožů, luků a samostřílů, jelikož skýtá dřevo tvrdé, pevné, proti hnilobě a pukání odolné. Nyní jsou zachovány na Moravě jen jednotlivé tisové stromy, většinou velkého stáří, na něž se hledí jako na vzácnou přírodní památku. To platí ovšem jen o stromech samorostech, stromů tisových v minulém století úmyslně sázených v sadech i lesích jest dosti“.

Říčanovo konstatování je platné do dnešních dnů. Tis je velmi vzácný v celé České republice, dochoval se především na strmých, skalnatých a těžce přístupných stanovištích (Křivoklátsko, Moravský kras, kaňon Vltavy). A na Valašsku najdeme už opravdu jen několik starých tisových velikánů (Velké Karlovice – Jezerné a Podřaté, Nový Hrozenkov – Stanovnice, Zubří).

To, že tis byl v minulosti na Valašsku mnohem více rozšířen, dokládají i místní názvy – **Tisňavy (Velké Karlovice, Valašská Bystřice), Tisový (Velké Karlovice), Tisůvka (Brňov), Tisová (Liptál)** a další. V ČR patří tis mezi ohrožené a zákonem chráněné druhy rostlin. A chráněn je i v sousedních státech, na Slovensku a v Polsku.

Právě na Slovensku se ještě můžeme setkat s lesními porosty, ve kterých je tis častou přirozenou součástí. Zajedťe se podívat třeba na Velkou Fatru do Harmanecké doliny.

V současnosti je využití tisu pouze okrasné, sadovnické. K znečištěnému ovzduší je tolerantní, často je proto vysazován ve městech. Velmi dobře snáší sestřih i silný ořez, dobře se tvaruje a požadovaný tvar si dlouho uchovává. **A pozor, téměř celá rostlina je jedovatá, pouze červený „míšek“ obalující semena jedovatý není.**

Mgr. Jana Tkáčiková, botanik Muzea regionu Valašsko, Valašské Meziříčí